

Utlåtande 2017:88 RIV (Dnr 106-1588/2016)

Minska smittoriskerna i förskolan

Motion (2016:109) av Jonas Naddebo (C)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:109) av Jonas Naddebo (C) om att minska smittorisker i förskolan anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Olle Burell anför följande.

Ärendet

Jonas Naddebo (C) och Centerpartiet framhåller i en motion till kommunfullmäktige vikten av att Stockholms stad aktivt arbetar med att minska smittor av sjukdomar på stadens förskolor. Ett sätt menar motionären är att utforska kunskapsläget på området i staden och andra kommuner för att kunna utforma en ”best practice” för att sprida framgångsrika metoder bland stadens förskolor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att Stockholm stads förskoleverksamheter redan idag arbetar kontinuerligt med att hålla nere smittorisker på förskolorna.

Utbildningsnämnden menar att det finns en medvetenhet om dessa frågor i förskolorna, stödmaterial från Folkhälsomyndigheten samt från Vårdguiden inom Stockholms läns landsting och tillsyn från miljöförvaltningen av förskolornas städ- och hygienrutiner.

Farsta stadsdelsnämnds bedömning är att det i förskoleverksamheten redan finns en tillräcklig kunskap om vikten av goda hygienrutiner och att det inte finns behov av en inventering av goda exempel. Stadens kemikalieplan bidrar också till god hygien på förskolorna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har inget att erinra mot att sprida och stödja framgångsrika metoder i syfte att minska smittorisker i förskolan.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att det kan vara bra att sprida och stödja framgångsrika metoder i syfte att minska smittorisker i förskolan.

Mina synpunkter

Alla barn i Stockholm, oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har, ska få en god och likvärdig utbildning. Förskolan utgör starten på skolgången och lägger grunden för ett livslångt lärande. I förskolan utrustas barnen med väsentliga förmågor, kunskaper och sociala färdigheter och därmed bättre förutsättningar att nå sina kunskapsmål och att trivas i skolan. Visionen är att alla barn går i förskola. Alla stockholmare ska kunna lita på att det finns förskolor av hög kvalitet nära hemmet. Ingen ska mot sin vilja behöva pendla ut från sin stadsdel.

Det är självklart viktigt att ständigt arbeta med att minska förekomsten av smittor och sjukdomar inom förskolan. Den mest infektiösa perioden är mellan sju och arton månaders ålder. Att barn får infektioner är en del av utvecklingen av immunförsvaret. Stockholms stads förskoleverksamheter arbetar redan idag kontinuerligt med att hålla nere smittorisker på förskolorna och det finns en stor medvetenhet bland de som arbetar i stadens förskolor.

I budgeten för år 2017 har utbildningsnämnden fått i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet. En del i utredningen är att se över om huvudmännen för förskoleverksamheten på ett bättre sätt kan bidra till kunskapsspridning och information kring arbetet mot smittspridning i förskolan.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:109) av Jonas Naddebo (C) om att minska smittorisker i förskolan anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 5 april 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Olle Burell

Ulrika Gunnarsson

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) enligt följande.

1. Motion (2016:109) av Jonas Naddebo (C) om att minska smittoriskerna i förskolan bifalls
2. Därutöver anförs följande

Att minska smittoriskerna på stadens förskolor är någonting att sträva efter. Genom förbättrade hygienrutiner på förskolorna kan antalet infektionssjukdomar bland barnen minska. Därmed minskas även antibiotikaförbrukningen, vilket är en viktig del i kampen mot antibiotikaresistenta bakterier. Och som motionären påpekar finns det framgångsrika metoder för detta.

Eftersom metoderna och hygienrutinerna ofta skiftar mellan olika förskolor och kommuner vill Centerpartiet ge utbildningsnämnden i uppdrag att utforma en ”best practice” för stadens förskoleverksamhet i syfte att minska smittorisker vid sjukdomar.

Vi välkomnar borgarrådets synpunkter om att det är viktigt att ständigt arbeta med att minska förekomsten av smittor och sjukdomar inom förskolan. Vidare ställer vi oss positiva till utbildningsnämndens uppdrag för 2017 att ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet för den kommunala förskoleverksamheten, där även frågan om kunskapsspridning och information om smittspridning inkluderas.

Utbildningsförvaltningen påpekar dock att det formellt är miljöförvaltningen som enligt miljöbalken har uppföljningsansvaret för städ- och hygienrutiner i stadens förskolor, medan landstinget och Folkhälsomyndigheten ansvarar för medicinska frågor kring smittspridning.

Vi delar inte utbildningsförvaltningens synpunkt att det är någon eller några av dessa förvaltningar och myndigheter som är bäst lämpade för en eventuell ”best practice” på området, utan snarare att ansvaret för att ta fram en ”best practice” bör ligga hos utbildningsförvaltningen, samt att detta bör ske under 2017.

Remissammanställning

Ärendet

Jonas Naddebo (C) och Centerpartiet framhåller i en motion till kommunfullmäktige vikten av att Stockholms stad aktivt arbetar med att minska smittor av sjukdomar på stadens förskolor. Ett sätt menar motionären är att utforska kunskapsläget på området i staden och andra kommuner för att kunna utforma en ”best practice” för att sprida framgångsrika metoder bland stadens förskolor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att Stockholm stads förskoleverksamheter arbetar redan idag kontinuerligt med att hålla nere smittorisker på förskolorna. För att få stöd i det arbetet använder sig verksamheterna av stödmaterial från Folkhälsomyndigheten, Smitta i förskolan, samt av Vårdguiden inom Stockholms läns landsting. Exempel på vanliga rutiner i en daglig verksamhet som innefattar en medvetenhet om att minska smittspridning är att barnen är ute regelbundet och följer tydliga hygienrutiner. Hygienrutinerna bland barnen är bland annat att de tvättar händerna före dukning och måltid, efter toalettbesök och utomhusvistelse. Stadens miljöförvaltning utför även regelbundet tillsyn av förskolornas städ- och hygienrutiner.

Stadsledningskontoret ser att ett kontinuerligt arbete med att hålla nere smittorisker på förskolorna stämmer väl överens med kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett Stockholm som håller samman* och dess mål för verksamhetsområdet *1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor*.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att motionen anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av John Kåberg (C), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Det är vanligt att det förekommer smittsamma sjukdomar i förskolan och det kan orsaka problem för barn, föräldrar och personal.

Samtidigt finns en medvetenhet om den här frågan bland de som arbetar i förskolan. Förskolorna i Stockholm utgår från Folkhälsomyndighetens kunskapsöversikt *Smitta i förskolan* samt landstingets sammanställningar i Vårdguiden, men verksamheterna tar även i varierande grad vara på nya rön. Ofta förekommer ett samarbete med BVC kring dessa frågor.

Formellt är det miljöförvaltningen som enligt miljöbalken har uppföljningsansvaret för städ- och hygienrutiner i stadens förskolor medan landstinget och Folkhälsomyndigheten ansvarar för medicinska frågor kring smittspridning. Det är alltså dessa förvaltningar och myndigheter som tar fram kunskapsöversikter och eventuella ”best practice” inom området.

Forskning visar att ett systematiskt arbete med hygienrutiner kan göra skillnad men erfarenheter från Göteborg visar att det inte är helt lätt att genomföra så att det får effekt.

I kommunfullmäktiges budget för 2017 har utbildningsnämnden fått i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet.

Förvaltningen föreslår att den utredning som tar fram förslag till riktlinjer för barnsäkerhet även ser över om huvudmännen för förskoleverksamheten på ett bättre sätt kan bidra till kunskapsspridning och information kring arbetet mot smittspridning i förskolan.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motion från Jonas Nadebo, Centerpartiet, om att minska smittorisker i förskolan.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är överens med motionären om vikten av goda hygienrutiner i förskolan för att minska smittoriskerna. Vår bedömning är dock att de som arbetar i förskoleverksamheten har tillräcklig kunskap om vikten av hygien och ser till att hygienrutinerna följs.

Handhygien är A och O på förskolorna. Barn och personal tvättar händerna flera gånger per dag, exempelvis när de ska äta och efter toalettbesök. Förskolepersonalen är noga med att följa hygienrutinerna för blöjbyten och mathantering. Dialog med vårdnadshavare kring att hålla sjuka barn hemma pågår kontinuerligt. Barnen vistas utomhus dagligen för att få frisk luft, röra på sig och för att minska smittorisken. Tvättbara leksaker körs i tvättmaskin och andra leksaker och material ses över och tvättas av regelbundet.

God hygien på förskolan bidrar även till att uppfylla målen som staden har antagit i Kemikalieplan 2014-2019, där barnen står i fokus. Planen syftar till att alla förskolor ska bli kemikaliesmarta.

Samtliga förskolor ska uppfylla nivå 1 i kemikalieplanen under det här året.

Följande är exempel på åtgärder för att klara målet:

- Tvätta textilier regelbundet för att reducera miljögifter som samlas i damm.
- Var noga med handtvätt för att minska exponeringen av skadliga kemikalier. Alltid handtvätt före dukning och måltid, efter blöjbyte och toalettbesök och utomhusvistelse.

Vid utbrott av ovanliga former av smitta, exempelvis i samband med svininfluensaepidemin och tbc-fall, har förvaltningen fått bistånd av Landstingets hygiensjuksköterskor.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2017 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Att minska förekomsten av smittor och sjukdomar inom förskolans verksamhet är eftersträvarvärt. I syfte att minska mängden bakterier och virus samt öka motståndskraften är barnen inom stadsdelsnämndens förskolor ute regelbundet och följer tydliga hygienrutiner. Vanliga rutiner på förskolorna är att barnen tvättar händerna före dukning och måltid samt efter blöjbyte, toalettbesök och utomhusvistelse.

Stadsdelsförvaltningen har inget att erinra mot förslaget i motionen om att sprida och stödja framgångsrika metoder i syfte att minska smittorisker i förskolan. Förvaltningen hänvisar till Socialstyrelsens kunskapsöversikt "Smitta i förskolan" som en ansats i att utforma en "best practice".

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2017 att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Att minska förekomst av smittor och sjukdomar inom förskolan verksamhet är eftersträvarvärt. Den mest infektionskänsliga perioden är för de flesta barn mellan sju och arton månaders ålder. Att barn får infektioner är en del av utvecklingen av immunförsvaret. I syfte att minska mängden bakterier och virus samt öka motståndskraften är barnen inom stadsdelsnämndens förskolor ute regelbundet och följer tydliga hygienrutiner. Vanliga rutiner på förskolorna är att barnen tvättar händerna före dukning och måltid samt efter toalettbesök och utomhusvistelse.

Stadsdelsförvaltningen stödjer förslaget i motionen om att sprida och stödja framgångsrika metoder i syfte att minska smittorisker i förskolan.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av John Kåberg (C) enligt följande.

- att tillstyrka motionen.
- att därutöver anföra följande:

Att minska smittoriskerna på stadens förskolor är någonting att sträva efter. Genom förbättrade hygienrutiner på förskolorna kan antalet infektionssjukdomar bland barnen minska. Därmed minskas även antibiotikaförbrukningen, vilket är en viktig del i kampen mot antibiotikaresistenta bakterier. Och som motionären påpekar finns det framgångsrika metoder för detta.

Eftersom metoderna och hygienrutinerna ofta skiftar mellan olika förskolor och kommuner vill Centerpartiet ge utbildningsnämnden i uppdrag att utforma en ”best practice” för stadens förskoleverksamhet i syfte att minska smittorisker vid sjukdomar.

Vi välkomnar förvaltningens synpunkt att i utbildningsnämndens uppdrag för 2017 om att ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet för den kommunala förskoleverksamheten, även inkludera frågan om kunskapsspridning och information om smittspridning i arbetet.

Förvaltningen påpekar att det formellt är miljöförvaltningen som enligt miljöbalken har uppföljningsansvaret för städ- och hygienrutiner i stadens förskolor, medan landstinget och Folkhälsomyndigheten ansvarar för medicinska frågor kring smittspridning.

Dock delar vi delar inte förvaltningens synpunkt att det är någon eller några av dessa förvaltningar och myndigheter som är bäst lämpade för en eventuell ”best practice” på området, utan snarare att ansvaret för att ta fram en ”best practice” bör ligga hos utbildningsförvaltningen, samt att detta bör ske under 2017.